

Sygn. akt I UK 290/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski (przewodniczący)

SSN Romualda Spyt

SSN Krzysztof Staryk (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania R. P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 6 listopada 2018 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 2 lutego 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje
Sądowi Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania
i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 czerwca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. (dalej również jako: ZUS lub organ rentowy) odmówił R. P. umorzenia należności z tytułu składek na: 1. ubezpieczenia społeczne za okres od 04/2003 do 06/2003, od 08/2003 do 05/2004, 07/2004, 09/2004, 11/2004, 01/2005, 03/2005,

05/2005, 07/2005, od 10/2005 do 11/2005, 01/2006, od 04/2006 do 08/2007, od 10/2007 do 12/2007, od 03/2008 do 05/2008, od 08/2008 do 01/2009 w łącznej kwocie 18.263,50 zł, w tym z tytułu składek - 9.657,50 zł, odsetek - 8.562 zł, kosztów upomnienia - 44 zł; 2. ubezpieczenie zdrowotne za okres 01/2005, 03/2005, 05/2005, 07/2005, od 10/2005 do 11/2005, 01/2006, od 04/2006 do 08/2007, od 10/2007 do 11/2007, 03/2008, 12/2008 w łącznej kwocie 7.706 zł, w tym z tytułu składek - 4.296,80 zł, odsetek - 3.374 zł, kosztów upomnienia - 35,20 zł; 3. Fundusz Pracy za okres od 07/2006 do 08/2006, od 12/2006 do 08/2007, 10/2007, 12/2007, 03/2008, 05/2008, 08/2008, 12/2008, 01/2009 w łącznej kwocie 700,80 zł, w tym z tytułu składek - 397,60 zł, odsetek - 268 zł, kosztów upomnienia - 35,20 zł.

Po wniesieniu przez ubezpieczonego odwołania Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B. w wyroku z dnia 1 grudnia 2015 r., sygn. akt VI U [...], zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego w ten sposób, że umorzył objęte nią wszystkie należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy oraz zasądził od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kwotę 2.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w dniu 21 stycznia 2013 r. ubezpieczony złożył wniosek o umorzenie zadłużenia z tytułu nieopłaconych w terminie składek. Organ rentowy decyzją z dnia 28 marca 2014 r. określił zasady umorzenia, rozliczając konto płatnika na dzień 21 stycznia 2013 r. W decyzji tej wskazano okres i wysokość składek podlegających umorzeniu z tytułu prowadzonej przez odwołującego się działalności gospodarczej oraz poinformowano ubezpieczonego, że warunkiem ich umorzenia jest spłata należności niepodlegających umorzeniu, które organ rentowy nakazał uregulować w terminie do 12 miesięcy od uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji wraz z odsetkami, liczonymi do dnia wpłaty. Integralną częścią decyzji był załącznik określający wysokości składek podlegających zapłacie w terminie 12 miesięcy i wskazujący okres, za jaki te składki są należne. Decyzja ta została doręczona ubezpieczonemu 1 kwietnia 2014 r. i uprawomocniła się 2 maja 2014 r. W zakreślonym 12-miesięcznym terminie ubezpieczony uiścił wszelkie należności objęte decyzją o warunkach umorzenia z dnia 28 marca 2014 r. Ubezpieczony zalega natomiast z zapłatą

bieżących składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Zaległość ta powstała po wydaniu decyzji z dnia 28 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy, powołując się na regulacje art. 1 ust. 1, ust. 6, ust. 8, ust. 10, ust. 11, ust. 13 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012 r., poz. 1551; dalej również jako: „ustawa”), uznał, że organ rentowy nieprawidłowo zastosował powołane wyżej regulacje, gdyż ubezpieczony wywiązał się z nałożonego na niego decyzją z dnia 28 marca 2014 r. obowiązku i spłacił zaległości określone w załączniku do niej, co skutkować powinno uwzględnieniem jego wniosku. Uzależnienie umorzenia zaległych składek określonych w punkcie I decyzji z dnia 28 marca 2014 r. od nieposiadania zaległości w opłacaniu składek bieżących z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej nie znajduje podstaw prawnych w ustawie.

Wyrokiem z dnia 2 lutego 2017 r., sygn. akt III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B..

Sąd drugiej instancji stwierdził, że przepis art. 1 ust. 10 ustawy odczytywany wraz z art. 1 ust. 1 i 6 ustawy, do których się odnosi, stanowi, że warunkiem umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe, zdrowotne i Fundusz Pracy z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009 r., poz. 1585 ze zm.) za okres od dnia 1 stycznia 1999 r. do 28 lutego 2009 r. oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika Urzędu Skarbowego lub komornika sądowego jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 13 pkt 1, tj. decyzji o ich umorzeniu, niepodlegających umorzeniu składek na te ubezpieczenia, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych za okres od dnia 1 stycznia 1999 r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2 oraz

należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika Urzędu Skarbowego lub komornika sądowego. Według Sądu drugiej instancji poprzestanie na odniesieniu się przez apelującego przy ustaleniu o jakie „składki niepodlegające umorzeniu” chodzi w cytowanej regulacji wyłącznie do określenia czasu ich powstania „za okres od 1 stycznia 1999 r.” doprowadziło go do błędnych wniosków. Dogłębna interpretacja przytoczonej regulacji wymaga odwołania się do innych metod wykładni tego pojęcia.

Sąd Apelacyjny wskazał, że z projektu ustawy (druk sejmowy nr 382) wynika, że przepis ten w pierwotnym brzmieniu miał konkretyzować zapis odnoszący się do niepodlegających umorzeniu składek, poprzez wskazanie, iż chodzi o składki „wymagalne na dzień wydania decyzji o umorzeniu”. Sformułowanie to nie znalazło się ostatecznie w uchwalonym akcie prawnym. Wskazuje to jednoznacznie, że ustawodawca ostatecznie wycofał się z projektu, zgodnie z którym warunkiem umorzenia należności składkowych miało być nieposiadanie na dzień wydania decyzji o ich umorzeniu niepodlegających umorzeniu składek wymagalnych nie tylko na dzień wydania decyzji określającej warunki umorzenia, ale także na dzień wydania decyzji o umorzeniu składek. Tym samym, ustawodawca wyraźnie dopuścił możliwość umorzenia należności składkowych, pomimo posiadania bieżących zaległości składkowych, które stały się wymagalne po wydaniu decyzji określającej warunki umorzenia.

W ocenie Sądu, organ rentowy rozpoznając wniosek ubezpieczonego o umorzenie należności składkowych, prawomocną decyzją z dnia 28 marca 2014 r. określił warunki umorzenia składek ubezpieczonego za okres od marca 2003 r. do stycznia 2009 r. według stanu na dzień złożenia wniosku (21 stycznia 2013 r.). W załączniku stanowiącym integralną część tej decyzji zamieszczono szczegółowy wykaz składek podlegających zapłacie w terminie 12 miesięcy od daty jej wydania. W treści decyzji pouczonego ubezpieczonego, że warunkiem umorzenia składek jest spłata należności niepodlegających umorzeniu. Interpretacja postanowień tej decyzji nie mogła budzić najmniejszych wątpliwości, iż jedynym warunkiem umorzenia należności składkowych jest spłata niepodlegających umorzeniu składek

wymienionych w załączniku do niej, na którą wyznaczono odwołującemu się termin 12 miesięcy od daty jej wydania. Samo sformułowanie „spłata” odnosi się wyłącznie do zaległości, a nie do bieżących należności składkowych. Według Sądu ideą decyzji określającej warunki umorzenia należności składkowych, o jakiej mowa w art. 1 ust. 8 ustawy jest skonkretyzowanie warunków umorzenia tych należności. W przeciwnym razie byłaby ona bezprzedmiotowa. Irracjonalne bowiem byłoby założenie, że decyzja określająca warunki umorzenia nie określa wszystkich tych warunków i wymienia tylko część niepodlegających umorzeniu składek, których uiszczenie w terminie 12 miesięcy stanowi warunek umorzenia należności składkowych. Decyzja o umorzeniu tych należności jest bowiem immanentnie związana z decyzją określającą warunki umorzenia. Treść pierwszej z wymienionych decyzji wynika bowiem z realizacji postanowień drugiej z nich.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, użyte w art. 1 ust. 10 ustawy pojęcie „niepodlegających umorzeniu składek (...) za okres od dnia 1 stycznia 1999 r.”, których terminowe uiszczenie stanowi warunek umorzenia pozostałych należności składkowych po zastosowaniu przy jego interpretacji zasad wykładni autentycznej, logicznej, celowościowej i systemowej, należy rozumieć w ten sposób, że odnosi się ono wyłącznie do składek wymienionych w decyzji określającej warunki umorzenia, a nie tych, jakie powstały później, skoro ustawodawca określił wnioskodawcom roczny termin dla spełnienia tych warunków, liczony od daty uprawomocnienia się tej decyzji.

W sytuacji, gdy ubezpieczony – w określonym 12-miesięcznym ustawowym terminie od wydania decyzji określającej warunki umorzenia należności składkowych - spłacił wszystkie zaległości z tego tytułu, do których uregulowania został tą decyzją zobowiązany, organ rentowy powinien był umorzyć mu pozostałe należności składkowe.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego organ rentowy zaskarżył skargą kasacyjną. W skardze – opartej na pierwszej podstawie kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.) – zarzucono błędną wykładnię przepisów art. 1 ust. 8 i art. 1 ust. 10 ustawy przez przyjęcie, że użyte w art. 1 ust. 10 ustawy pojęcie niepodlegających umorzeniu składek (...) za okres od dnia 1 stycznia 1999 r. należy rozumieć w ten sposób, że odnosi się ono wyłącznie do składek wymienionych w decyzji

określającej warunki umorzenia, a nie tych, które są wymagalne na dzień wydania decyzji o umorzeniu podczas, gdy odnosi się ono do wszystkich składek należnych na dzień wydania decyzji o umorzeniu.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] w całości i orzeczenie co do istoty sprawy oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną odwołujący się wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej organu rentowego oraz o zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych: 1) która przed dniem 1 września 2012 r. zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8, 2) innej niż wymieniona w pkt 1 - umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne.

Z unormowania tego wynika, że umorzeniu podlegają wyłącznie składki na ubezpieczenia społeczne osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą. Przepisy te dotyczą przede wszystkim osób, które zakończyły prowadzenie takiej działalności i nie potrafią udźwignąć ciężaru spłaty takich należności wraz z rosnącymi „lawinowo” odsetkami. W przypadku tych osób w sposób klarowny ustawa określa, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w ust. 1 i 6, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych (art. 1 ust. 8 ustawy). Ponieważ decyzja ta dotyczy zamkniętego okresu możliwe jest precyzyjne

ustalenie w decyzji wszystkich zaległości składkowych, po zapłaceniu których możliwe jest wydanie decyzji o umorzeniu tych należności.

Drugą kategorią „beneficjentów” ustawy są osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą w dalszym ciągu – po dniu 28 lutego 2009 r. Celem ustawy w ich przypadku jest częściowe umorzenie należności składkowych. Częściowe wyeliminowanie ich zadłużenia, w intencji ustawodawcy, powinno umożliwić lepsze funkcjonowanie oraz utrzymanie zatrudnienia pracowników.

Do tej drugiej grupy osób należał, co wynika z ustaleń zaskarżonego wyroku, wnioskodawca, zatrudniający pracowników. Zapłacił on wprawdzie zaległe składki wymienione w załączniku do decyzji z dnia 28 marca 2014 r., wydanej na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy, jednak zignorował drugi warunek umorzenia wykazanego zadłużenia w postaci „nieposiadania zaległości w opłacaniu składek bieżących z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej”.

W myśl art. 1 ust. 10 ustawy warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od dnia 1 stycznia 1999 r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych. Istotą skargi kasacyjnej jest odkodowanie użytego w tym unormowaniu desygnatu „niepodlegających umorzeniu składek (...) za okres od dnia 1 stycznia 1999 r.”, których terminowe uiszczenie stanowi warunek umorzenia pozostałych należności składkowych.

W uzasadnieniu poselskiego projektu ustawy o umorzeniu należności powstałych z tytułu niezapłaconych składek na ubezpieczenia społeczne osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą (druk sejmowy nr 382) zwrócono uwagę, że w najtrudniejszym położeniu znalazły się osoby, w których przypadku zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek na własne ubezpieczenia powstało za okres do 28 lutego 2009 r. Wiązało się to ze zmianą przepisów ustawy

o systemie ubezpieczeń społecznych, zwłaszcza w zakresie dotyczącym zbiegu tytułów do ubezpieczeń, co utrudniało osobom prowadzącym pozarolniczą działalność prawidłowe określenie tytułu, z którego powinny podlegać tym ubezpieczeniom obowiązkowo. Szczególnie problemy te dotyczyły zmian wprowadzanych do ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w pierwszych latach jej obowiązywania. Równocześnie dopiero ustawa o swobodzie działalności gospodarczej uregulowała jednoznacznie okresy, w których przedsiębiorca prowadzi działalność oraz dała możliwość zgłaszania jej zawieszenia. W okresie wcześniejszym prowadziło to często do sporów oraz do przeciągających się spraw w sądzie, co miało bezpośredni wpływ na wysokość odsetek, liczonych już od pierwszego dnia następującego po dniu, kiedy składka stawała się wymagalna (tj. od następnego dnia po terminie jej płatności). Sytuacje takie występowały także w przypadku osób, które prowadziły pozarolniczą działalność i równocześnie zostały zgłoszone do ubezpieczeń jako zleceniobiorcy lub jako nakładcy, a także jako pracownicy – z wynagrodzeniem poniżej najniższego (a później minimalnego) wynagrodzenia za pracę. Osoba prowadząca pozarolniczą działalność ma jedynie możliwość uzyskania ulgi w opłacaniu składek, poprzez rozłożenie spłaty zadłużenia na raty lub odroczenie terminu zapłaty składek. Propozycja regulacji przewiduje możliwość umorzenia składek na własne ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy, oraz odsetek za zwłokę i pozostałych powstałych kosztów (w tym kosztów egzekucyjnych), dla wszystkich osób prowadzących pozarolniczą działalność, które w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. podlegały obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności i nie opłaciły należnych z tego tytułu składek. Warunkiem umorzenia będzie złożenie wniosku w terminie 12 miesięcy od daty wejścia w życie projektowanej ustawy oraz uregulowania wszystkich pozostałych niepodlegających umorzeniu składek, odsetek za zwłokę i pozostałych powstałych kosztów (w tym opłat i kosztów egzekucyjnych) w terminie 12 miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia. Przy czym spełnienie warunku nastąpi także wówczas, gdy należności niepodlegające umorzeniu (tj. np. składki należne za pracowników, podlegające finansowaniu ze środków płatnika składek) zostaną

rozłożone na raty na warunkach ogólnych i spłacone w ramach udzielonego układu ratalnego, który musi zostać zawarty nie później niż w ciągu 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, natomiast spłata zobowiązań może zostać rozłożona na raty realizowane w terminach wykraczających poza ten okres. Proponowane zmiany mają przede wszystkim na celu zniwelowanie barier finansowych dla małych i średnich przedsiębiorców na rynku. Wychodzą naprzeciw osobom prowadzącym pozarolniczą działalność, szczególnie tym, które znajdują się w trudnej sytuacji finansowej między innymi z powodu posiadanego zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek na własne ubezpieczenia za okres do lutego 2009 r., narastającego w związku ze zwiększającą się kwotą odsetek oraz pozostałych należności, powstałych w konsekwencji nieopłacenia składek. Zmiany te, poprzez umorzenie najstarszych – a więc najtrudniejszych do spłaty - zaległości, będą dużym wsparciem dla przedsiębiorców, pozwalającym na odzyskanie płynności finansowej. Pozwolą także na złagodzenie niekorzystnych skutków spowolnienia gospodarczego i utrzymanie się przedsiębiorców na rynku; zwłaszcza, że ścisłość tych zaległych składek wynosi tylko około 7%.

W ocenie Sądu Najwyższego celem ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność było więc umorzenie zaległości składkowych powstałych przed lutym 2009 r., aby poprawić sytuację finansową podmiotów prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, zapobiec ich upadłości lub likwidacji oraz utrzymać poziom zatrudnienia. Umorzenie zaległych składek sprzyjać też miało płaceniu bieżących składek za przedsiębiorcę i zatrudnionych pracowników.

W tym kontekście za zgodne z celem ustawy uznać należy warunkowanie umorzenia zaległych składek od wykazania (udowodnienia) zapłacenia przed wydaniem decyzji o umorzeniu wszystkich składek za okres od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia wydania decyzji o umorzeniu. Również wykładnia językowa art. 1 ust. 10 ustawy nie pozostawia wątpliwości, że warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych

Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od dnia 1 stycznia 1999 r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2. Przepis ten jako *lex specialis* powinien być interpretowany w sposób ścisły, uwzględniający przede wszystkim wykładnię semantyczną. Zwrócić też należy uwagę, że unormowanie to nie jest jednoznacznie korzystne dla osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, gdyż stosownie do art. 4 ustawy w przypadku umorzenia składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe: 1) okres, za który składki zostały umorzone nie podlega uwzględnieniu przy ustalaniu prawa i wysokości emerytur i rent z ubezpieczeń społecznych oraz innych świadczeń, do których prawo uzależnione jest od posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych; 2) kwota umorzonych składek nie podlega wliczeniu do podstawy obliczenia emerytury, o której mowa w art. 25 ustawy wymienionej w pkt 1.

Osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą uzyskuje więc krótkoterminową korzyść finansową, jednak w przypadku ubiegania się o rentę z tytułu niezdolności do pracy (w przypadku osób po 30 roku życia wymagany staż ubezpieczeniowy w wysokości co najmniej 5 lat) oraz przy ubieganiu się o emeryturę lub obliczaniu jej wysokości – umorzenie zaległych składek wywoła ewidentnie negatywny efekt. Konsekwencje te powinny prowadzić do ograniczenia kręgu „beneficjentów” tej ustawy do niezbędnego minimum.

Również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 czerwca 2018 r. w sprawie sygn. akt I UK 151/17 (niepublikowany) podkreślił, że beneficjentem ustawy może zostać osoba, która przed umorzeniem należności podlegających abolicji, uregułuje pozostałe ciążące na nim zobowiązania z tytułu składek (należności niepodlegające umorzeniu), a więc nie tylko dotyczące okresu od 1 stycznia 1999 r. do 28 lutego 2009 r., bowiem warunku z art. 1 ust. 10 ustawodawca nie zamknął datą 28 lutego 2009 r., określając jedynie datę początkową okresu „nieposiadania składek” - 1 stycznia 1999 r. Interpretacja omawianych przepisów nie może zatem doprowadzić do sytuacji, w której z dobrodziejstwa ustawy skorzysta dłużnik zalegający z opłatą składek już po wydaniu decyzji ustalającej warunki umorzenia należności. Sąd

Najwyższy przyjął, że warunkiem umorzenia składek jest obowiązek opłacenia niepodlegających umorzeniu składek za dalszy okres po wydaniu decyzji warunkowej (art. 1 ust. 8 ustawy abolicyjnej) oraz ich terminowe opłacanie na bieżąco. Niezależnie zatem od kontrowersji dotyczących obligatoryjnej treści decyzji warunkowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 października 2016 r., I UZ 18/16 lub 14 lutego 2017 r., I UZ 58/16; 26 września 2017 r., II UZ 52/17, niepublikowane, czy 17 października 2017 r., II UZ 63/17, LEX nr 2390742, w których przedstawiono pogląd, że organ rentowy w decyzji wydanej na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy powinien warunek umorzenia składek określić przez wskazanie również kwot należności niepodlegających umorzeniu umorzenia), warunkiem umorzenia składek na podstawie art. 1 ust. 13 pkt 1 ustawy jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji o umorzeniu innych zaległości składkowych niż te, które określone zostały w art. 1 ust. 1 *in fine* ustawy. Dodać można, że z logiczno-językowego punktu widzenia wszystkie nieopłacone składki – poza składkami za okres od 1 stycznia 1999 r. do 28 lutego 2009 r. (które po spełnieniu określonych warunków mogą zostać umorzone), są składkami „niepodlegającymi umorzeniu”. Dlatego wskazanie art. 1 ust. 10 ustawy abolicyjnej warunku nieposiadania na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, składek niepodlegających umorzeniu dotyczy także zaległości składkowych, które powstały po wydaniu i uprawomocnieniu się decyzji warunkowej, o której mowa w art. 1 ust. 8 tej ustawy.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. i art. 108 § 2 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. orzekł jak sentencji.